॥तैत्तिरीय ब्राह्मणम्॥

॥प्रथमः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके प्रथमः प्रपाठकः॥

अग्निर्नः पातु कृत्तिंकाः। नक्षत्रं देविमिन्द्रियम्। इदमासां विचक्षणम्। ह्विरासं जुंहोतन। यस्य भान्ति रश्मयो यस्यं कृतवः। यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्वां। स कृत्तिंकाभि-रभिसंवसानः। अग्निर्नो देवः सुंविते देधातु। प्रजापंते रोहिणी वेतु पत्नीं। विश्वरूपा बृह्ती चित्रभानुः॥१॥

सा नों यज्ञस्यं सुविते दंधातु। यथा जीवेम श्ररदः सवीराः।
रोहिणी देव्युदंगात्पुरस्तात्। विश्वां रूपाणि प्रतिमोदंमाना।
प्रजापंति हिवषां वर्धयंन्ती। प्रिया देवानामुपंयातु यज्ञम्।
सोमो राजां मृगशीर्षेण आगन्। शिवं नक्षेत्रं प्रियमंस्य धामं।
आप्यायंमानो बहुधा जनेषु। रेतः प्रजां यजमाने दधातु॥२॥
यत्ते नक्षेत्रं मृगशीर्षमस्ति। प्रिय रांजन् प्रियतंमं
प्रियाणाम्। तस्मै ते सोम ह्विषां विधेम। शं नं एधि द्विपदे
शं चतुंष्पदे। आर्द्रयां रुद्रः प्रथंमा न एति। श्रेष्ठों देवानां
पतिरिघ्रयानाम्। नक्षंत्रमस्य ह्विषां विधेम। मा नंः प्रजा रिपिष्नमोत वीरान्। हेती रुद्रस्य परिं णो वृणक्तु। आर्द्रा
नक्षेत्रं जुषता हिवर्नः॥३॥

प्रमुश्रमांनौ दुरितानि विश्वां। अपाघशर् सन्नुदतामरांतिम्। पुनंनों देव्यदिंतिः स्पृणोतु। पुनंवंसू नः पुनरेतां यज्ञम्। पुनंनों देवा अभियंन्तु सर्वे। पुनंः पुनर्वो ह्विषां यजामः। पुवा न देव्यदिंतिरन्वा। विश्वंस्य भूत्री जगंतः प्रतिष्ठा। पुनंवंसू ह्विषां वर्धयंन्ती। प्रियं देवानामप्येतु पार्थः॥४॥

बृहस्पतिः प्रथमं जायंमानः। तिष्यं नक्षंत्रमभि सम्बंभूव। श्रेष्ठां देवानां पृतंनासु जिष्णुः। दिशोऽनु सर्वा अभयं नो अस्तु। तिष्यः पुरस्तांदुत मध्यतो नः। बृहस्पतिर्नः परि पातु पश्चात्। बाधेतां द्वेषो अभयं कृणुताम्। सुवीर्यस्य पत्रयः स्याम। इद १ स्पेभ्यों हविरंस्तु जुष्टम्। आश्रेषा येषांमनुयन्ति चेतः॥५॥ ये अन्तरिक्षं पृथिवीं क्षियन्ति। ते नः सर्पासो हवमागीमष्ठाः। ये रोचने सूर्यस्यापि सर्पाः। ये दिवं देवीमन् सञ्चरन्ति। येषांमाश्रेषा अनुयन्ति कामम्। तेभ्यः सूर्पेभ्यो मधुमञ्जहोमि। उपंहूताः पितरो ये मुघासुं। मनोजवसः सुकृतः सुकृत्याः। ते नो नक्षेत्रे हवमार्गमिष्ठाः। स्वधार्भिर्यज्ञं प्रयेतं जुषन्ताम्॥६॥ ये अंग्निदग्धा येऽनंग्निदग्धाः। येऽमुं लोकं पितरंः क्षियन्ति। या इश्चं विद्य या ५ उं च न प्रविद्य। मघासुं यज्ञ ६ सुकृतं जुषन्ताम्। गवां पितः फल्गुंनीनामसि त्वम्। तदंर्यमन्वरुणमित्र चारुं। तं त्वां व्यर संनिताररं सनीनाम्। जीवा जीवंन्तमुप संविंशेम। येनेमा विश्वा

भुवंनानि सञ्जिता। यस्यं देवा अनु सं यन्ति चेतः॥७॥ अर्यमा राजाऽजरुस्तुविष्मान्। फल्गुंनीनामृषभो रोरवीति। श्रेष्ठों देवानां भगवो भगासि। तत्त्वां विदुः फल्गुंनीस्तस्यं वित्तात्। अस्मभ्यं क्षत्रमजर् सुवीर्यम्। गोमदर्श्ववदुप सन्नु-देह। भगों ह दाता भग इत्प्रंदाता। भगों देवीः फल्गुंनीरा विवेश। भगस्येत्तं प्रंसवं गंमेम। यत्रं देवैः संधमादं मदेम॥८॥ आयांतु देवः संवितोपंयातु। हिर्ण्ययेन सुवृता रथेन। वहन् हस्त १ सुभगं विद्यनापंसम्। प्रयच्छंन्तं पपुंरिं पुण्यमच्छं। हस्तः प्रयच्छत्वमृतं वसीयः। दक्षिणेन प्रतिगृभ्णीम एनत्। दातारंमद्य संविता विंदेय। यो नो हस्तांय प्रसुवातिं यज्ञम्। त्वष्टा नक्षंत्रमभ्येति चित्राम्। सुभ संसं युवति । रोचंमानाम्॥९॥

निवेशयंत्रमृतान्मर्त्या ईश्च। रूपाणि पिष्शन् भुवंनानि विश्वा। तत्रस्त्वष्टा तद्ं चित्रा विचंष्टाम्। तत्रक्षत्रं भूरिदा अंस्तु मह्मम्। तत्रः प्रजां वीरवंती स्सनोत्। गोभिंनी अश्वैः समनक्त यज्ञम्। वायुर्नक्षंत्रमभ्येति निष्ट्याम्। तिग्मर्श्वंशो वृष्भो रोरुवाणः। समीरयन् भुवंना मात्रिश्वा। अप् द्वेषा स्सि नुदतामरांतीः॥१०॥

तन्नो वायुस्तदु निष्ट्यां शृणोतु। तन्नक्षंत्रं भूरिदा अस्तु मह्मम्। तन्नो देवासो अनुंजानन्तु कामम्। यथा तरेम दुरितानि विश्वां। दूरम्समच्छत्रं वो यन्तु भीताः। तिदंन्द्राग्नी कृणतां तिद्वशांखे। तन्नो देवा अनुमदन्तु यज्ञम्। पृश्चात् पुरस्तादभयं नो अस्तु। नक्षत्राणामिधंपत्नी विशांखे। श्रेष्ठांविन्द्राग्नी भुवंनस्य गोपौ॥११॥

विषूंचः शत्रूंनप् बाधंमानौ। अप क्षुधं नुदतामरांतिम्। पूर्णा पृश्चाद्वत पूर्णा पुरस्तांत्। उन्मध्यतः पौर्णमासी जिंगाय। तस्यां देवा अधि संवसंन्तः। उत्तमे नाकं इह मांदयन्ताम्। पृथ्वी सुवर्चा युवृतिः स्जोषाः। पौर्णमास्युदंगाच्छोभंमाना। आप्याययंन्ती दुरितानि विश्वाः। उरुं दुहां यजंमानाय यज्ञम्॥१२॥

चित्रभांनुर्यज्ञमाने दधातु हुविर्नुः पाथुश्चेतों जुपन्ताञ्चेतों मदेम् रोचंमानामरातीर्गोपौ युज्ञम्॥—————[१]

ऋद्धास्मं ह्व्यैर्नमंसोप्सद्यं। मित्रं देवं मित्र्धेयं नो अस्तु। अनूराधान् ह्विषां वर्धयंन्तः। शतं जीवेम श्ररदः सवीराः। चित्रं नक्षत्रमुदंगात्पुरस्तौत्। अनूराधास् इति यद्वदंन्ति। तिम्त्र एति पृथिभिर्देवयानैः। हिर्ण्ययैर्वितंतैर्न्तिरेक्षे। इन्द्रौ ज्येष्ठामन् नक्षत्रमेति। यस्मिन्वृत्रं वृत्रतूर्ये ततारं॥१३॥ तस्मिन्वयम्मृतं दुहानाः। क्षुधं तरेम् दुरितिं दुरिष्टिम्। पुरन्दरायं वृष्भायं धृष्णवैं। अषांढाय सहंमानाय मीदुषें। इन्द्राय ज्येष्ठा मध्मद्दृहांना। उरुं कृणोतु यजमानाय लोकम्। मूलं प्रजां वीरवंतीं विदेय। परौच्येतु निर्ऋतिः पराचा। गोभिर्नक्षत्रं पशुभिः समंक्तम्। अहंभूयाद्यजमानाय

मह्यम्ं॥१४॥

अहंनों अद्य संविते दंधातु। मूलं नक्षंत्रमिति यद्वदंन्ति। परांचीं वाचा निर्ऋतिं नुदामि। शिवं प्रजाये शिवमंस्तु मह्मम्। या दिव्या आपः पर्यंसा सम्बभूवः। या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः। यासांमषाढा अनुयन्ति कामम्। ता न आपः शङ् स्योना भंवन्तु। याश्च कूप्या याश्चं नाद्याः समुद्रियाः। याश्चं वेशन्तीरुत प्रांस्चीर्याः॥१५॥

यासांमषाढा मधुं भृक्षयंन्ति। ता न आपः श इस्योना भंवन्तु। तन्नो विश्वे उपं शृण्वन्तु देवाः। तदंषाढा अभिसंयन्तु यज्ञम्। तन्नक्षत्रं प्रथतां पृशुभ्यः। कृषिर्वृष्टिर्यजमानाय कल्पताम्। शुभाः कृन्यां युवृतयः सुपेशंसः। कुर्मकृतः सुकृतों वीर्यावतीः। विश्वान देवान् हृविषां वर्धयंन्तीः। अषाढाः काम्मुपं यान्तु यज्ञम्॥१६॥

यस्मिन् ब्रह्माऽभ्यजंयथ्सर्वमेतत्। अमुं चं लोकमिदमूं च् सर्वम्। तन्नो नक्षंत्रमभिजिद्विजित्यं। श्रियं दधात्वहंणीय-मानम्। उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जितेमौ। तन्नो नक्षंत्रमभिजिद्विचंष्टाम्। तस्मिन्वयं पृतंनाः सञ्जयेम। तन्नो देवासो अनुंजानन्तु कामम्। शृण्वन्ति श्रोणाममृतंस्य गोपाम्। पुण्यांमस्या उपंशृणोमि वाचम्॥१७॥

महीं देवीं विष्णुंपत्नीमजूर्याम्। प्रतीचीमेना हिविषां यजामः। त्रेधा विष्णुंरुरुगायो विचंत्रमे। महीं दिवं पृथिवीम्न्तिरिक्षम्। तच्छ्रोणैतिश्रवं इच्छमांना। पुण्य ॥ श्लोकं यर्जमानाय कृण्वती। अष्टौ देवा वसंवः सोम्यासंः। चतंस्रो देवीर्जराः श्रविष्ठाः। ते यज्ञं पान्तु रजंसः प्रस्तात्। संवथ्सरीणंम्मृत ॥ स्वस्ति॥१८॥

यज्ञं नेः पान्तु वसंवः पुरस्तांत्। दक्षिणतों ऽभियंन्तु श्रविष्ठाः। पुण्यं नक्षंत्रम्भि संविशाम। मा नो अरांतिरघश्र्यसाऽगन्। क्षुत्रस्य राजा वर्रुणोऽधिराजः। नक्षंत्राणाः श्वतिभेष्वविसेष्ठः। तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः। श्वतः सहस्रां भेषुजानि धत्तः। यज्ञं नो राजा वर्रुण उपयातु। तन्नो विश्वं अभि संयन्तु देवाः॥१९॥

तन्नो नक्षंत्र श्वतिभेषग्जुषाणम्। दीर्घमायुः प्रतिरद्भेषजानि। अज एकंपादुदंगात्पुरस्तात्। विश्वां भूतानि प्रति मोदंमानः। तस्यं देवाः प्रस्वं यंन्ति सर्वें। प्रोष्ठपदासो अमृतंस्य गोपाः। विभ्राजमानः समिधान उग्रः। आऽन्तरिक्षमरुहदगुन्द्याम्। त स्यंं देवम्जमेकंपादम्। प्रोष्ठपदासो अनुंयन्ति सर्वे॥२०॥

अहिंबुंध्रियः प्रथंमान एति। श्रेष्ठों देवानांमुत मानुंषाणाम्। तं ब्राँह्मणाः सोम्पाः सोम्यासंः। प्रोष्ठपदासों अभि रेक्षन्ति सर्वें। चत्वार् एकंमभि कर्म देवाः। प्रोष्ठपदास् इति यान् वदंन्ति। ते बुध्रियं परिषद्य एकंमभि अति स्तुवन्तः। अहि रे रक्षन्ति नमंसोप्सद्यं। पूषा रेवत्यन्वेति पन्थांम्। पुष्टिपतीं पशुपा वाजंबस्त्यौ॥२१॥

इमानि ह्व्या प्रयंता जुषाणा। सुगैर्नो यानैरुपंयातां यज्ञम्। श्रुद्रान् पृशून् रक्षतु रेवतीं नः। गावों नो अश्वाः अन्वेतु पूषा। अन्नः रक्षंन्तौ बहुधा विरूपम्। वाजः सनुतां यजंमानाय यज्ञम्। तदिश्वनांवश्वयुजोपंयाताम्। शुभुङ्गिष्ठौ सुयमेंभिरश्वैः। स्वं नक्षंत्रः ह्विषा यजंन्तौ। मध्वा सम्पृंक्तौ यजुंषा समंक्तौ॥२२॥

यौ देवानां भिषजौं हव्यवाहौ। विश्वंस्य दूताव्मृतंस्य गोपौ। तौ नक्षंत्रं जुजुषाणोपंयाताम्। नमोऽश्विभ्यां कृणुमोऽश्वयुग्भ्याम्। अपं पाप्मानं भरंणीर्भरन्तु। तद्यमो राजा भगवान् विचंष्टाम्। लोकस्य राजां महतो महान् हि। सुगं नः पन्थामभंयं कृणोतु। यस्मिन्नक्षंत्रे यम एति राजां। यस्मिन्नेनम्भ्यषिश्चन्त देवाः। तदंस्य चित्र र ह्विषां यजाम। अपं पाप्मानं भरंणीर्भरन्तु। निवेशंनी यत्तं देवा अदंधुः॥२३॥

नवीनवो भवति जायंमानो यमीदित्या अर्शुमीप्याययंन्ति। ये विरूपे समनसा संव्ययंन्ती। समानं तन्तुं परितातना तैं। विभू प्रभू अनुभू विश्वतों हुवे। ते नो नक्षेत्रे हवमागमेतम्। वयं देवी ब्रह्मणा संविदानाः। सुरत्नांसो देववीतिं दर्धानाः। अहोरात्रे ह्विषां वर्धयंन्तः। अतिं पाप्मानमितं मुक्त्या गमेम। प्रत्युंवदृश्यायती॥२४॥ व्युच्छन्तीं दुहिता दिवः। अपो मही वृंणुते चक्षुंषा। तमो ज्योतिंष्कृणोति सूनरीं। उदुस्नियाः सचते सूर्यः। सचां उद्यन्नक्षंत्रमर्चिमत्। तवेदुंषो व्युषि सूर्यस्य च। सं भक्तेनं गमेमहि। तन्नो नक्षंत्रमर्चिमत्। भानुमक्तेजं उचरंत्। उपंयन्नमिहागंमत्॥२५॥

प्र नक्षंत्राय देवायं। इन्द्रायेन्दु रे हवामहे। स नेः सिवता स्वथ्मिनम्। पुष्टिदां वीरवत्तमम्। उदुत्यं चित्रम्। अदितिर्न उरुष्यतु महीमूषु मातरम्। इदं विष्णुः प्रतिद्वष्णुः। अग्निर्मूर्धा भुवंः। अनुनोऽद्यानुमितिरन्विदेनुमते त्वम्। हृव्यवाहु इ स्विष्टम्॥२६॥

आयुत्यंगम्ध्स्वष्टम्॥———[३

अग्निर्वा अंकामयत। अन्नादो देवाना ईस्यामिति। स एतम्मये कृत्तिंकाभ्यः पुरोडाशंम्ष्टाकंपालं निरंवपत्। ततो वै सौ-ऽन्नादो देवानांमभवत्। अग्निर्वे देवानांमन्नादः। यथां ह वा अग्निर्देवानांमन्नादः। एव ह वा एष मंनुष्यांणां भवति। य एतेनं ह्विषा यज्ते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽन्नं जुहोति। अग्नये स्वाहा कृत्तिंकाभ्यः स्वाहां। अम्बाये स्वाहां दुलाये स्वाहां। नित्त्ये स्वाहाऽभ्रयंन्त्ये स्वाहां। मेघयंन्त्ये स्वाहां वुर्षयंन्त्ये स्वाहां। चुपुणीकांये स्वाहति॥२७॥

प्रजापंतिः प्रजा अंसृजत। ता अंस्माथ्सृष्टाः परांचीरायन्। तासार्थं रोहिणीमुभ्यंध्यायत्। सोऽकामयत। उप मा वंर्तेत। समेनया गच्छेयेति। स एतं प्रजापंतये रोहिण्यै च्रं निरंवपत्। ततो वै सा तमुपावर्तत। समेनया गच्छत। उपं ह वा एनं प्रियमावर्तते। सं प्रियेणं गच्छते। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उंचैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। प्रजापंतये स्वाहां रोहिण्ये स्वाहां। रोचंमानाये स्वाहां प्रजाभ्यः स्वाहेतिं॥२८॥

सोमो वा अंकामयत। ओषंधीना र राज्यम्भिजंयेयमितिं। स एत र सोमांय मृगशीर्षायं श्यामाकं चुरुं पर्यसि निरंवपत्। ततो वे स ओषंधीना र राज्यम्भ्यंजयत्। समानाना र ह् वे राज्यम्भिजंयित। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सोमांय स्वाहां मृगशीर्षाय स्वाहां। इन्वकाभ्यः स्वाहौषंधीभ्यः स्वाहां। राज्याय स्वाहाऽभिजिंत्यै स्वाहेतिं॥२९॥

रुद्रो वा अंकामयत। पृशुमान्थ्स्यामितिं। स एतः रुद्रायाऽऽद्राये प्रैय्यंङ्गवं चरुं पर्यसि निरंवपत्। ततो व स पंशुमानंभवत्। पृशुमान् ह व भंवति। य एतेन हिविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। रुद्राय स्वाहाऽऽद्राये स्वाहां। पिन्वंमानाये स्वाहां पृशुभ्यः स्वाहेतिं॥३०॥

ऋक्षा वा इयमंलोमकांऽऽसीत्। साऽकांमयत। ओषंधीभिवंनस्पतिंभिः प्रजांयेयेतिं। सैतमदिंत्यै पुनंवंसुभ्यां चुरुं निरंवपत्। ततो वा इयमोषंधीभिवंनस्पतिंभिः प्राजांयत। प्रजायते हु वै प्रजयां पृशुभिः। य एतेनं हुविषा यजेते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अदित्ये स्वाहा पुनंवंसुभ्याम्। स्वाहा भूत्ये स्वाहा प्रजात्ये स्वाहेति॥३१॥

बृह्स्पतिर्वा अंकामयत। ब्रह्मवर्च्सी स्यामितिं। स एतं बृह्स्पतेये तिष्यांय नैवारं चुरुं पर्यसि निरंवपत्। ततो वै स ब्रह्मवर्चस्यंभवत्। ब्रह्मवर्च्सी हु वै भवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। बृह्स्पतंये स्वाहां तिष्यांय स्वाहां। ब्रह्मवर्च्साय स्वाहेतिं॥३२॥

देवासुराः संयंता आसन्। ते देवाः सर्पेभ्यं आश्रेषाभ्य आज्यं कर्म्भं निरंवपन्। तानेताभिरेव देवतांभिरुपांनयन्। पृताभिर्ह् वै देवतांभिर्द्धिषन्तं भ्रातृंव्यमुपंनयति। य पृतेनं ह्विषा यजति। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सर्पेभ्यः स्वाहांऽऽश्रेषाभ्यः स्वाहां। दन्दशूकेंभ्यः स्वाहेतिं॥३३॥

पितरो वा अंकामयन्त। पितृलोक ऋंध्रयामेति। त एतं पितृभ्यो म्घाभ्यः पुरोडाश्र पद्वीपालं निरंवपन्। ततो वै ते पितृलोक आँध्रुंबन्। पितृलोके ह् वा ऋंध्रोति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदे। सोऽत्रं जुहोति। पितृभ्यः स्वाहां म्घाभ्यः। स्वाहांऽन्घाभ्यः स्वाहांऽगुदाभ्यः। स्वाहां-ऽरुभ्यतीभ्यः स्वाहेतिं॥३४॥

अर्यमा वा अंकामयत। पृशुमान्थस्यामिति। स एतमेर्यम्णे फल्गुंनीभ्यां चुरुं निरंवपत्। ततो वै स पंशुमानंभवत्।

पृशुमान् ह् वै भविति। य एतेनं ह्विषा यजति। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अर्यम्णे स्वाहा फल्गुंनीभ्याः स्वाहाः। पृशुभ्यः स्वाहेतिं॥३५॥

भगो वा अंकामयत। भगी श्रेष्ठी देवाना ईस्यामिति। स एतं भगाय फल्गुंनीभ्यां चुरुं निरंवपत्। ततो वै स भगी श्रेष्ठी देवानांमभवत्। भगी हु वै श्रेष्ठी संमानानां भवति। य एतेनं हिविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। भगाय स्वाहा फल्गुंनीभ्या इस्वाहां। श्रेष्ठ्यांय स्वाहेतिं॥३६॥

स्विता वा अंकामयत। श्रन्में देवा दधीरन्। स्विता स्यामिति। स पृतः संवित्रे हस्तांय पुरोडाशं द्वादंशकपालं निरंवपदाशूनां व्रीहीणाम्। ततो वै तस्मै श्रद्धेवा अदंधत। स्विताऽभंवत्। श्रद्धवा अंस्मै मनुष्यां दधते। स्विता संमानानां भवति। य पृतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। स्वित्रे स्वाहां हस्तांय। स्वाहां ददते स्वाहां पृण्ते। स्वाहां प्रयच्छंते स्वाहां प्रतिगृभ्णते स्वाहेतिं॥३७॥

त्वष्टा वा अंकामयत। चित्रं प्रजां विन्देयेति। स एतं त्वष्ट्रं चित्रायैं पुरोडाशंमुष्टाकंपालं निरंवपत्। ततो वै स चित्रं प्रजामंविन्दत। चित्र १ हु वै प्रजां विन्दते। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। त्वष्ट्रे स्वाहां चित्रायै स्वाहां। चैत्रांय स्वाहां प्रजायै स्वाहेतिं॥३८॥ वायुर्वा अंकामयत। कामचारंमेषु लोकेष्वभिजंयेयमितिं। स एतद्वायवे निष्ट्याये गृष्ट्ये दुग्धं पयो निरंवपत्। ततो वै स कामचारंमेषु लोकेष्वभ्यंजयत्। कामचारं ह वा एषु लोकेष्वभिजंयति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वायवे स्वाहा निष्ट्यांये स्वाहाँ। कामचारांय स्वाहाऽभिजिंत्ये स्वाहेतिं॥३९॥

इन्द्राग्नी वा अंकामयेताम्। श्रेष्ठ्यं देवानांम्भिजंयेवेतिं। तावेतिमिन्द्राग्निभ्यां विशांखाभ्यां पुरोडाश्मेकांदशकपालं निरंवपताम्। ततो वे तौ श्रेष्ठ्यं देवानांमभ्यंजयताम्। श्रेष्ठ्यं हु वे संमानानांम्भि जंयति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। इन्द्राग्निभ्याः स्वाहा विशांखाभ्याः स्वाहां। श्रेष्ठ्यांय स्वाहाऽभिजित्यै स्वाहेतिं॥४०॥

अथैतत्पौर्णमास्या आज्यं निर्वपति। कामो वै पौर्णमासी। काम आज्यम्। कामेनेव काम् समर्थयति। क्षिप्रमेन् स् सकाम उपनमित। येन कामेन यजते। सोऽत्रं जुहोति। पौर्णमास्ये स्वाहा कामाय स्वाहाऽऽगत्ये स्वाहेति॥४१॥ अग्रिः पर्थदश प्रजापितः पोर्डण सोम एकांदश कृत्रो दशार्थकांदश वृहस्पित्दंशं देवासुरा नवं पितर् एकांदशार्थमा भगो दशं दश सिवता चर्त्दश् लक्षां वायुरिन्द्रात्री दशं दशार्थेततौर्णमास्या अष्टौ पर्थदशा——[४]

मित्रो वा अंकामयत। मित्रधेयंमेषु लोकेष्वभिजंयेयमितिं। स एतं मित्रायांनूराधेभ्येश्वरुं निरंवपत्। ततो वै स मित्रधेयंमेषु लोकेष्वभ्यंजयत्। मित्रधेयर्ं ह वा एषु लोकेष्वभिजंयति। य एतेनं हिविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। मित्राय स्वाहांऽनूराधेभ्यः स्वाहां। मित्रधेयांय स्वाहाऽभिजिंत्यै स्वाहेतिं॥४२॥

इन्द्रो वा अंकामयत। ज्यैष्ठ्यं देवानांम्भिजंयेय्मिति। स एतिमन्द्रांय ज्येष्ठायं पुरोडाश्मेकांदशकपालं निरंवपन्महाव्रीहीणाम्। ततो वे स ज्यैष्ठ्यं देवानांम्भ्यंजयत्। ज्यैष्ठ्यं हु वे संमानानांम्भिजंयति। य एतेनं हिविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। इन्द्रांय स्वाहाँ ज्येष्ठाये स्वाहाँ। ज्येष्ठ्यांय स्वाहाऽभिजित्ये स्वाहेतिं॥४३॥ प्रजापंतिर्वा अंकामयत। मलं प्रजां विन्देयेति। स एतं प्रजा-

प्रजापंतिर्वा अंकामयत। मूलं प्रजां विन्देयेति। स एतं प्रजा-पंतये मूलांय चुरुं निरंवपत्। ततो वै स मूलं प्रजामंविन्दत। मूल १ हु वै प्रजां विन्दते। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। प्रजापंतये स्वाहा मूलांय स्वाहां। प्रजाये स्वाहेतिं॥४४॥

आपो वा अंकामयन्त। समुद्रं कामंम्भिजंयेमेतिं। ता एतम् द्योंऽषाढाभ्यंश्चरं निरंवपन्। ततो वै ताः संमुद्रं कामंम्भ्यंजयन्। समुद्रं हु वै कामंम्भिजंयित। य एतेनं हिविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अद्भाः स्वाहांऽषाढाभ्यः स्वाहां। समुद्राय स्वाहा कामांय स्वाहां। अभिजिंत्ये स्वाहेतिं॥४५॥

विश्वे वै देवा अंकामयन्त। अनुपूज्ययं जयेमेतिं। त

पुतं विश्वेंभ्यो देवेभ्योऽषाढाभ्यंश्चरं निरंवपन्। ततो वै तेऽनपज्य्यमंजयन्। अनुपुज्य्यः हु वै जंयति। य पुतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। विश्वेंभ्यो देवेभ्यः स्वाहांऽषाढाभ्यः स्वाहां। अनुपुज्य्याय स्वाहा जित्ये स्वाहेतिं॥४६॥

ब्रह्म वा अंकामयत। ब्रह्मलोकम्भिजंयेय्मितिं। तदेतं ब्रह्मणे-ऽभिजिते च्रुं निरंवपत्। ततो वै तद्वंह्मलोकम्भ्यंजयत्। ब्रह्मलोक १ ह् वा अभिजंयति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। ब्रह्मणे स्वाहांऽभिजिते स्वाहां। ब्रह्मलोकाय स्वाहाऽभिजित्ये स्वाहेतिं॥४७॥

विष्णुर्वा अंकामयत। पुण्यु श्लोक श्रेणवीय। न मां पापी कीर्तिरागंच्छेदिति। स एतं विष्णंवे श्रोणायै पुरोडाशं त्रिकपालं निरंवपत्। ततो वे स पुण्यु श्लोकंमशृणुत। नैनं पापी कीर्तिरागंच्छत्। पुण्य ह वे श्लोक शृणुते। नैनं पापी कीर्तिरागंच्छति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। विष्णंवे स्वाहाँ श्लोणायै स्वाहाँ। श्लोकांय स्वाहाँ श्लाय स्वाहेतिं॥४८॥

वसंवो वा अंकामयन्त। अग्रं देवतांनां परीयामेति। त एतं वसुंभ्यः श्रविष्ठाभ्यः पुरोडाशंमुष्टाकंपालं निरंवपन्। ततो वै तेऽग्रं देवतांनां पर्यायन्। अग्रं ह वै संमानानां पर्येति। य एतेनं हविषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वसुंभ्यः स्वाहा श्रविष्ठाभ्यः स्वाहाँ। अग्रांय स्वाहा परींत्यै स्वाहेतिं॥४९॥

इन्द्रो वा अंकामयत। हुढोऽशिंथिलः स्यामिति। स एतं वर्रुणाय श्वतिभेषजे भेषुजेभ्यः पुरोडाशं दशंकपालं निर्रवपत्कृष्णानां व्रीहीणाम्। ततो वे स हुढोऽशिंथिलो-ऽभवत्। हुढो हु वा अशिंथिलो भवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वर्रुणाय स्वाहां श्वतिभेषजे स्वाहां। भेषुजेभ्यः स्वाहेति॥५०॥

अजो वा एकंपादकामयत। तेजस्वी ब्रंह्मवर्चसी स्यामिति। स एतम्जायैकंपदे प्रोष्ठपदेभ्यंश्चरुं निरंवपत्। ततो वै स तेंजस्वी ब्रंह्मवर्चस्यंभवत्। तेजस्वी ह् वै ब्रंह्मवर्चसी भंवति। य एतेनं ह्विषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अजायैकंपदे स्वाहाँ प्रोष्ठपदेभ्यः स्वाहाँ। तेजंसे स्वाहाँ ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेतिं॥५१॥

अहिर्वे बुध्नियोंऽकामयत। इमां प्रंतिष्ठां विन्देयेतिं। स एतमहंये बुध्नियांय प्रोष्ठपदेभ्यः पुरोडाशं भूमिकपालं निरंवपत्। ततो वे स इमां प्रंतिष्ठामंविन्दत। इमा॰ हु वे प्रंतिष्ठां विन्दते। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अहंये बुध्नियांय स्वाहां प्रोष्ठपदेभ्यः स्वाहां। प्रतिष्ठाये स्वाहेतिं॥५२॥

पूषा वा अंकामयत। पृशुमान्थस्यामितिं। स पुतं पूष्णे रेवत्यैं

चुरुं निरंवपत्। ततो वै स पंशुमानंभवत्। पृशुमान् हु वै भंवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। पूष्णे स्वाहां रेवत्ये स्वाहां। पृशुभ्यः स्वाहेतिं॥५३॥ अश्विनौ वा अंकामयेताम्। श्रोत्रस्विनावबंधिरौ स्यावेति। तावेतमृश्विभ्यांमश्वयुग्भ्यां पुरोडाशं द्विकपालं निरंवपताम्। ततो वै तौ श्रोत्रस्विनावबंधिरावभवताम्। श्रोत्रस्वी हु वा अबंधिरो भवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अश्विभ्याङ् स्वाहांऽश्वयुग्भ्याङ् स्वाहां। श्रोत्रांय स्वाहा श्रुत्ये स्वाहेतिं॥५४॥

यमो वा अंकामयत। पितृणाः राज्यम्भिजंयेयमितिं। स एतं यमायांपभरंणीभ्यश्चरं निरंपवत्। ततो वे स पितृणाः राज्यमभ्यंजयत्। समानानाः हु वे राज्यम्भि जंयति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। यमाय स्वाहांऽपभरंणीभ्यः स्वाहां। राज्याय स्वाहाऽभिजिंत्यै स्वाहेतिं॥५५॥

अथैतदंमावास्यांया आज्यं निर्वपति। कामो वा अमावास्यां। काम आज्यम्। कामेनेव काम् समर्धयति। क्षिप्रमेन् स् सकाम उपनमति। येन कामेन यजंते। सोऽत्रं जुहोति। अमावास्यांये स्वाहा कामाय स्वाहाऽऽगंत्ये स्वाहेति॥५६॥ म्त्र इन्हें प्रजापंतिदंशं दशाप एकांदश् विश्वे ब्रह्म दशंदश् विष्णुश्चयंदश् वसंव इन्होऽजोऽहिं बुप्नियं पूणऽिश्वनी वर्षे दशायेतदंमावास्यांया अष्टो पश्चरशा—[५]

चुन्द्रमा वा अंकामयत। अहोरात्रानंर्धमासान्मासांनृतून्थ्सं-

वथ्सरमास्वा। चन्द्रमंसः सार्युज्यः सलोकतामाप्रुयामिति। स एतं चन्द्रमंसे प्रतीदृश्यांये पुरोडाशं पश्चंदशकपालं निरंवपत्। ततो वै सोऽहोरात्रानंधमासान्मासानृतून्थ्यंवथ्सरमास्वा। चन्द्रमंसः सार्युज्यः सलोकतामाप्रोत्। अहोरात्रान् ह् वा अधमासान्मासानृतून्थ्यंवथ्सरमास्वा। चन्द्रमंसः सार्युज्यः सलोकतामाप्रोति। चन्द्रमंसः सार्युज्यः सलोकतामाप्रोति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। चन्द्रमंसे स्वाहाँ प्रतीदृश्यांये स्वाहाँ। अहोरात्रेभ्यः स्वाहाँ। संवथ्सराय स्वाहेति॥५७॥

अहोरात्रे वा अंकामयेताम्। अत्यंहोरात्रे मुंच्येवहि। न नांवहोरात्रे आंप्रुयातामितिं। ते एतमहोरात्राभ्यां च्रं निरंवपताम्। द्वयानां व्रीहीणाम्। शुक्कानां च कृष्णानां च। स्वात्योर्दुग्धे। श्वेतायं च कृष्णायं च। ततो व ते अत्यंहोरात्रे अमुच्येते। नैनं अहोरात्रे आंप्रुताम्। अतिं ह् वा अंहोरात्रे मुंच्यते। नैनंमहोरात्रे आंप्रुतः। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अह्ने स्वाहा रात्रिये स्वाहां। अतिंमुक्तये स्वाहेतिं॥५८॥

उषा वा अंकामयत। प्रियाऽऽदित्यस्यं सुभगां स्यामितिं। सैतमुषसं च्रुं निरंवपत्। ततो वै सा प्रियाऽऽदित्यस्यं सुभगांऽभवत्। प्रियो हु वै संमानानार्ं सुभगों भवति। य पुतेनं हुविषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। उषसे स्वाहा व्युंध्ये स्वाहाँ। व्यूषुष्ये स्वाहाँ व्युच्छन्त्ये स्वाहाँ। व्युंष्टाये स्वाहेतिं॥५९॥

अथैतस्मै नक्षंत्राय चुरुं निर्वपिति। यथा त्वं देवानामिसी। एवमहं मंनुष्याणां भूयासमिति। यथां हु वा एतद्देवानाम। एव॰ हु वा एष मंनुष्याणां भवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। नक्षंत्राय स्वाहोदेष्यते स्वाहाँ। उद्यते स्वाहोदिताय स्वाहाँ। हरंसे स्वाहा भरंसे स्वाहाँ। भ्राजंसे स्वाहा तेजंसे स्वाहाँ। तपंसे स्वाहाँ ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेति॥६०॥

सूर्यो वा अंकामयत। नक्षंत्राणां प्रतिष्ठा स्यामितिं। स एत स् सूर्याय नक्षंत्रेभ्यश्चरुं निरंवपत्। ततो वै स नक्षंत्राणां प्रतिष्ठा-ऽभंवत्। प्रतिष्ठा हु वै संमानानां भवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सूर्याय स्वाहा नक्षंत्रेभ्यः स्वाहां। प्रतिष्ठाये स्वाहेतिं॥६१॥

अथैतमिदंत्यै च्रुं निर्वपति। इयं वा अदिंतिः। अस्यामेव प्रति तिष्ठति। सोऽत्रं जुहोति। अदित्यै स्वाहाँ प्रतिष्ठायै स्वाहेति॥६२॥

अथैतं विष्णवे चुरुं निर्वपति। युज्ञो वै विष्णुंः। युज्ञ पुवान्ततः प्रति तिष्ठति। सोऽत्रं जुहोति। विष्णवे स्वाहां युज्ञाय स्वाहां। प्रतिष्ठाये स्वाहेति॥६३॥ चन्नमः पर्श्वदशाहोरात्रे समर्दशोषा एकांदशायेतस्मे नक्षंत्राय त्रयांदश सूर्वो दशायेतमिंदित्ये पश्चायेतं विष्णवे पद्ध्यम

प्रथमः प्रश्नः 19

(स्विताऽऽश्नुनां ब्रीहीणामिन्द्रों मुहाब्रीहीणामिन्द्रेः कृष्णानां ब्रीहीणामेहोगुत्रे द्वयानं ब्रीहीणाम। पितरः पद्वंपालर सविता द्वादंशकपालमिन्द्राप्त्री एकांदशकपालमिन्द्र एकांदशकपालमिन्द्रो दर्शकपालं विष्णुस्किष्ठपालमिह्भूमिकपालम्थिनां द्विकपालं चन्द्रमाः पश्चंदशकपालमिन्द्राप्त्री एकांदशकपालमिन्द्र एकांदशकपालमिन्द्रो दर्शकपालं विष्णुस्किष्ठपालमिन्द्रो हिकपालं चन्द्रमाः पश्चंदशकपालमिन्द्राप्त्री एकांदशकपालमिन्द्रो चर्रे च्वरा प्रवाप पंशुमान्थ्रस्याप्त्र सोमों कृद्रो वृहुस्पितः पर्यसि वायुः पयः सोमों वायुरिन्द्राप्त्री मित्र इन्द्र आपो ब्रह्मं यूमोऽभिर्जित्ये त्वष्टा प्रजापितः प्रजाये पौर्णमास्या अमावास्याया अगंत्ये विश्वे जित्या अश्विनौ श्रुत्ये। ब्रह्म तदेतं विष्णुः स एतं वायुः स एतदापस्ताः। पितरो विश्वे वसंवोऽकामयन्त् मेति त एतिन्निरंवपन्। आपोऽकामयन्त् मेति ता एतिन्निरंवपन्। इन्द्राप्त्री अश्विमावकामयेतां वेति तावेतिन्नरंवपताम्। अहोरात्रे वा अंकामयेतामिति ते एतिन्नरंवपताम्। अन्दर्शति स एतिनरंवपत्। इन्द्राप्त्री श्रेष्ट्यमिन्द्रो च्याः। सम्पानानामाः। अग्निर्ने रिरिषद्वयत्रं रीरिषः॥)॥

अग्निर्न ऋध्यास्म नवोनवोऽग्निर्मित्रश्चन्द्रमाः षट्॥ ॥
अग्निर्न्तन्त्रों वायुरिहेंर्बुभियं ऋक्षा वा इयमथैतत्पौर्णमास्या अजो व
एकंपाथ्सूर्यस्त्रिषंष्टिः॥६३॥
अग्निर्नः पात् प्रतिष्ठायै स्वाहेतिं॥

हरिः ओम्॥ ॥इति श्रीकृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः॥

Begin generated on September 7, 2024